

Referanser:

Arkivsak: 20/02627-16

Saksdokumenter:

KR 106.1/21 Jevnaker sokn - mulig endring av bispedømmetilhørighet
KR 106.2/21 Høringsuttalelse fra Tunsberg bispedømmeråd om prosti- og bispedømmetilknnytning for Jevnaker sokn

Endring av bispedømmetilknnytning for Jevnaker sokn

Sammendrag

Ved opprettelsen av Viken fylke 1. januar 2020 ble Jevnaker kommune overført fra tidligere Oppland fylke til Viken. Jevnaker kommune har også gjort vedtak om å skifte regionstilhørighet fra Hadeland til Ringerike med virkning fra 1. januar 2022. Som en følge av dette vedtok Jevnaker sokn ved menighetsrådet 12. mai 2020 å søke om overføring fra Hamar til Tunsberg bispedømme. Kirkerådet mottok henvendelse om dette fra stiftsdirektøren i Hamar og ba deretter Hamar bispedømmeråd om å forberede grunnlaget for en eventuell avgjørelse om grenseendring.

Av ulike grunner ble prosessen deretter utsatt en tid, men våren 2021 iverksatte bispedømmekontoret en høringsprosess med de involverte parter, det vil si Tunsberg biskop og bispedømmeråd, menighetsrådene og fellestrådene i Hadeland og Land prosti og Ringerike prosti, prostene og de berørte prestene i prostiene samt de involverte kommunene og prestenes fagforeninger. Høringen viste et klart flertall for å ta søknaden fra Jevnaker menighetsråd til følge. Hamar bispedømmeråd gjorde sitt vedtak i samsvar med dette, men ba samtidig Kirkerådet vurdere usikkerheten rundt en mulig oppløsning av Viken fylke samt fremtidig kirkelig organisering.

Kirkerådets vurdering er at det er høyst usikkert hvilke konsekvenser en eventuell oppløsning av Viken vil få for Jevnaker kommune, men utfra dagens kommunale organisering fremstår en tilknytning til Tunsberg bispedømme naturlig.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar å flytte Jevnaker sokn fra Hadeland og Land prosti i Hamar bispedømme til Ringerike prosti i Tunsberg bispedømme. Den geistlige bemanningen i soknet flyttes fra Hamar til Tunsberg bispedømme. Vedtaket trer i kraft 1. januar 2022.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkerådet mottok 26. mai 2020 brev fra Hamar bispedømmeråd som viderefremidlet en anmodning fra menighetsrådet i Jevnaker angående endring av bispedømmetilhørighet. Bakgrunnen er følgende vedtak i menighetsrådet 12. mai 2020:

Som en konsekvens av at Jevnaker kommune gikk inn i Viken fylkeskommune 1. januar 2020, henvender Jevnaker menighetsråd seg til Hamar bispedømme for å overføre Jevnaker menighet til Tunsberg bispedømme og Ringerike prosti.

Vedtatt med 8 mot 1 stemme

Menighetsrådets vedtak fikk tilslutning i menighetsmøte i Jevnaker 18. august 2021.

Videre mottok Kirkerådet 18. juni brev fra Hamar bispedømmeråd med viderefremdling av vedtak fra Grua/Harestua menighetsråd om mulig endring av bispedømmetilhørighet.

Regler om avgjørelsesmyndighet i saker om kirkelig inndeling¹ fastsetter følgende:

Inndelingsendringer som berører flere bispedømmer, kan omfatte overføring av ett eller flere sokn fra et prosti i ett bispedømme til et prosti i nabobispedømmet, eller eventuelt overføring av et prosti. Justeringer i bispedømmeinndelingen har tidligere typisk blitt gjort i forbindelse med endringer i fylkesgrensen.

Kirkemøtets myndighet til å treffe vedtak om endring i grensene for bispedømmer delegeres i henhold til Kirkemøtets [delegeringsvedtak 9. oktober 2020 nr. 3136](#) (sak KM 08/20 pkt. II.B) til Kirkerådet.

Myndigheten til å endre bispedømmerådsgrenser lå inntil 1. januar 2021 hos departementet etter innstilling fra Kirkerådet. I tidligere tilsvarende saker har forberedelsen av slike saker foregått ved at Kirkerådet har bedt de berørte bispedømmer foreta en høring blant de organer og instanser som vil bli berørt av endringen, og på grunnlag av høringen gi et forslag til løsning.

Kirkerådet sendte derfor 4. september 2020 et likelydende brev til stiftsdirektørene i Hamar, Tunsberg og Borg bispedømmer og ba disse koordinere en høring og utarbeide et felles høringsnotat som kunne danne grunnlag for det som på det tidspunkt var Kirkerådets forberedelse av saken til departementet.

Etter en samordning vurderte de tre bispedømmene det slik at man av ulike grunner ikke ville gå inn for å forberede saken i tide til at den kunne behandles av Kirkerådet før nyttår 2020. Dermed trådte endringen i myndighet i kraft.

¹ Fastsett av Kirkerådet 4. desember 2020 med hjemmel i [lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn \(trossamfunnsloven\) § 12](#) annet ledd og [kirkeordning 30. mars 2019 nr. 2307 for Den norske kirke § 3](#) tredje og fjerde ledd, jf. [§ 44](#) annet punktum, jf. [delegeringsvedtak 9. oktober 2020 nr. 3136](#).

Bispedømmerådernes anbefaling

De tre bispedømmene ble i samråd med Kirkerådet enige om å la Hamar koordinere den videre saksforberedelsen. Stiftsdirektøren i Hamar sendte brev til de berørte instanser 24. april 2021 med orientering om saken. De ble videre oppfordret til å avholde innspillmøter, med frist 15. juni 2021 for å komme med innspill.

Menighetene i Lunner og Lunner kirkelige fellesråd ble videre bedt om å avklare om de ønsket en endret bispedømmetilhørighet.

Den videre prosessen viste at menighetene i Lunner inntil videre ønsket å bli værende i Hamar bispedømme og dermed ikke ønsket at det ble fremmet sak om endring for disse. På dette grunnlag sendte stiftsdirektøren i Hamar 29. september ut et høringsnotat med frist 26. oktober med spørsmål om vurdering av ny bispedømmetilhørighet for Jevnaker sokn. Høringsbrevet ble sendt til Tunsberg biskop og bispedømmeråd, prostene i Ringerike og i Hadeland og Land, alle menighetsråd og fellesråd i de berørte prostiene samt de berørte kommunene og prestenes fagforeninger.

Høringen viste at det var et klart flertall for å endre bispedømmegrensen slik at Jevnaker sokn ble overført til Tunsberg bispedømme. Bl.a. gav Tunsberg bispedømmeråd en klar anbefaling i denne retningen. Motstandere av en slik endring var i første rekke prosten i Hadeland og Land med støtte av Gran kirkelige fellesråd. Detaljene i høringssvarene er å finne i det vedlagte hørings sammendraget fra Hamar bispedømmeråd.

På grunnlag av høringen, konkluderte hørings sammendraget på denne måten.

Som høringsuttalelsene viser, så er det flere momenter og argumenter som taler for en overføring av Jevnaker sokn til Tunsberg bispedømme og Ringerike prosti. Jevnaker kommune har en fylkestilhørighet og en regional orientering som har økt fellesskapet med Ringerike/Buskerud/Viken. Dette medfører også en påvirkning på befolkningens regionale identitet, i alle fall på noe sikt.

Det er likevel slik at det mest avgjørende for den lokale kirke er å ha et godt og velfungerende samarbeid med kommunen soknet ligger i, noe som åpenbart er tilfelle i Jevnaker. Det har mer begrenset betydning hvilke andre kommuner Jevnaker samarbeider med, og for så vidt også hvilket fylke kommunen er tilknyttet. Høringen påviser at statlig og fylkeskommunal inndeling ikke er direkte sammenfallende med den kirkelige inndeling uansett.

Stiftsdirektøren anser at Jevnaker sokn et godt fungerende sokn som fortsatt er en integrert del av Hamar bispedømme og Hadeland og Land prosti. Det vil neppe være avgjørende for den kirkelige virksomheten i Jevnaker om Kirkerådet velger å utsette saken til etter at utredning knyttet til prostistruktur og prosess om kirkelig organisering er ferdigstilt.

Hamar bispedømmeråd behandlet saken i sitt møte 8. november 2021, på bakgrunn av høringen, og fattet deretter følgende vedtak:

Hamar bispedømmeråd støtter Jevnaker sokns ønske om endring av bispedømmetilhørighet og har lagt avgjørende vekt på dette, men ber samtidig

Kirkerådet vurderer om saken skal ses i sammenheng med mulige endringer i fylkesinndelingen og fremtidig kirkelig organisering.

Kirkerådets vurdering

Det har tradisjonelt vært en stor grad av samsvar mellom bispedømmegrensene og fylkesgrensene. Det har medført at dersom fylkene har justert sine grenser, har dette medført en tilsvarende endring i bispedømmegrensene. Dette har også vært tilfelle ved øvrige grensejusteringer som følge av regionreformen.

Området rundt Oslo utgjør et visst avvik fra den generelle regelen. Oslo bispedømme omfatter foruten Oslo kommune også Bærum og Asker kommuner i det tidligere Akershus, mens kommunene i Akershus øst for Oslo tilhørte Borg bispedømme. Med opprettelsen av Viken fylke ble Tunsberg bispedømme delt mellom Viken og Vestfold og Telemark fylke. Bærum og nye Asker kommune tilhører fortsatt Oslo bispedømme, mens Borg utgjør Viken øst for Oslo. Lunner og Jevnaker kommuner som ligger nord for Oslo, og tidligere lå i Oppland fylke, tilhører Hamar bispedømme.

Det er altså ikke like opplagt i denne sammenheng at en endring i fylkesgrenser samtidig tilsier en endring av bispedømmegrensene. I tillegg kommer at det foreligger sterke politiske signaler om at Viken fylke skal deles opp, slik at de tidligere fylkene Akershus, Buskerud og Østfold gjenopprettes. Soknene i Lunner kommune har tatt konsekvensen av denne usikkerheten og er ikke innstilt på å gå inn for en eventuell endring før spørsmålet om så vel fremtidige fylkesgrenser som fremtidig kirkelig organisering er mer avklart.

For Jevnakers del synes situasjonen å være mer avklart. Kommunen har vedtatt å endre regionstilhørighet fra 1. januar 2022 fra Hadelandregionen til Ringerike. Dette synes å gjenspeile en generell orientering i retning av Ringeriksregionen. I kirkelig sammenheng er dette synlig gjennom regionalt samarbeid både i beredskapssammenheng og i forbindelse med gravferd og kremasjon. Selv om Jevnaker sokn, som er eneste sokn i Jevnaker kommune, først og fremst er avhengig av å ha en tett kontakt med kommunen, vil kommunens egen regionale orientering samt kirkelig samarbeid med Ringerike og Hole gi en opplevelse av å tilhøre denne regionen. Den historiske tilknytningen til Hadeland kan dermed neppe tillegges stor vekt, ettersom denne tilknytningen nå synes å være i endring.

Hamar bispedømmeråd har i sitt vedtak støttet Jevnakers sokns ønske om å endre bispedømmetilhørighet, men ber samtidig Kirkerådet vurdere saken i sammenheng med en mulig endring i fylkesinndelingen og fremtidig kirkelig organisering.

Kirkerådet finner det mest sakssvarende, på bakgrunn av høringen og bispedømmerådets vedtak, å følge opp Jevnakers ønske om en grenseendring. Det er for øyeblikket vanskelig å si noe sikkert om den fremtidige fylkesinndelingen i denne regionen, men ut fra dagens forhold fremstår en tilknytning til Tunsberg bispedømme naturlig. Kirkerådet kan heller ikke se at spørsmålet om fremtidig kirkelig organisering isolert sett skulle tale imot den slik løsning.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Overføringen av Jevnaker sokn medfører at den geistlige bemanningsressursen for soknet overføres fra Hamar til Tunsberg bispedømme. Jevnaker bemannes i dag av sokneprest og 50 % prostiprest. Soknepresten får overført sitt tilsetningsforhold fra Hadeland og Land prosti til Ringerike prosti, men uten å ende tjenestested. Ressursene til prostiprest overføres fra Hamar bispedømme til Tunsberg bispedømme.